

Tervitus:
President Toomas
Hendrik Ilves

Lk 18

Meie külaline:
Margit Härma

Lk 5-6

Sündmus:
Korras nagu Norras

Lk 7-8

Sündmus:
Fotokonkurss „RÕÕM“
võitis südameid

Lk 14-15

Sündmus:
"Happy" video

Lk 11-13

Sündmus:
Tantsutähed Raplas

Lk 9-10

Kööginurk:
Pühad köögis

Lk 20-21

Kaanelugu Lk 2:

JANEK
TORRIM

SISUKORD

- ▶▶ **JUHTKIRI:**
Janek Muru
- ▶▶ **MEIE INIMESED:**
Janek Torrim
- ▶▶ **MEIE KÜLALINE:**
Margit Härma
- ▶▶ **SÜNDMUS:**
Korras nagu Norras
- ▶▶ **SÜNDMUS:**
Raplas tantsisid tantsutähed
- ▶▶ **SÜNDMUS:**
"Happy" video filmimine
- ▶▶ **SÜNDMUS:**
Fotokonkurss "Rõõm"
- ▶▶ **SÜNDMUS:**
Eesti puuetega Inimeste Koda avaldas tänu
- ▶▶ **JÕULUSOOVID:**
Toomas Hendrik Ilves
- JÕULUSOOVID:**
Tõrva Kodu
- ▶▶ **SÜNDMUS:**
Jõululaat
- ▶▶ **KÖÖGINURK:**
Pehme piparkookidest kook
ja verivorstipirukad

TOIMETUS

JANEK MURU
peatoimetaja
janek@vaimupuu.ee

KERTTU RAKKE
keeletoimetaja
kertturakke@yahoo.com

MARGUS ENNO
tegevtoimetaja
margus@antenna.ee

MERIKE RAMOT
haldus/arendus

TAIRE EHAVER
kööginurga toimetaja
taire@vaimupuu.ee

KATRIN JÕGISAAR
keeletoimetaja
katrin@bioneer.ee

KALEV LILLEORG
fotograaf

Toimetuse üldinfo:
GSM: +(372) 5563 4449
toimetus@vaimupuu.ee
www.vaimupuu.ee

MTÜ Vaimupuu
EE272200221053671605
Swedbank, MTÜ Vaimupuu

Makett ja kujundus:
Janek Muru
Trükk: AS Ferdida

AS Ferdida

PAPYRUS

DSV

HASARTMANGUMAKSU
NÕUKOGU

*Et oleks nii vaikne,
et õnn kuuleks tulla...
ja õnne nii palju,
et hea oleks olla...*

Rahulikke pühi, tujuküllast aastavahetust ja head uut aastat!

2014. aasta viimases Vaimupuu ajakirjas kajastame aasta tähtsündmuseid ja õnnestumisi. Aasta kõige tundelisemaks ettevõtmiseks saab pidada fotokonkurssi „RÕÕM“.

Parimad konkursile laekunud fotod avaldasime Vaimupuu 2015. aasta kalendris. Seinakalender on mõõdus A3 ja varustatud infoga erinevate tähtpäevade kohta. Kalendri hind on 3,99 eurot, millega toetatakse Vaimupuu üritusi erivajadustega inimestele.

Tänavu jõudis avalikkuse ette ajakirja Vaimupuu eestvedamisel valminud video, kus ligikaudu 70 puudega inimest tantsib Pharrell Williamsi hiti "Happy"¹ järgi.

7. novembril toimus toimus Rapla Kultuurikeskuses juba kuuenda korda Vahtra tugikeskuse korraldatav tantsuüritus "Vahtra Tantsud Tähtedega". Sellest on saanud kaunis traditsioon.

Ajakirjas saab sõna tervisliku ja maitstva toiduvalikuga kohviku MAMO perenaine Margit Härma, kes on tuntud kui avatud ja sotsiaalse mõtlemisega inimene.

Tahan omalt poolt veel tänada kõiki toetajaid, kellela meie ajakirja ei oleks.

Loodan, et inimeste heasoovlikkus ei kao ka uuel aastal, ning muudab meid kõiki natukenegi paremaks.

Selles vaimus soovin toimetuse poolt kõigile ilusat ja armastuserohket aastat!

Meeldivat lugemist!

1 Inglisekeelne sõna "happy" tähendab eesti keelde tõlgituna "õnnelik".

Janek Muru

FOTO: Kalev Lilleorg

KALLIS LUGEJA!

Kui Sul on ettepanekuid, millest või kellest ajakiri edaspidi kirjutama peaks, anna meile teada! Väga oodatud on ka ajakirjanduslikud ja kunstilised kaastööd. Vaimupuu jõulunumber on 2014. aasta aasta viimane. Ajakirja ilmumist toetab Hasartmängumaksu Nõukogu.

Toeta Vaimupuu ajakirja annetades: EE272200221053671605 Swedbank.

MTÜ Vaimupuu on riikliku tulumaksusoodustusega sihtasutuste nimekirjas.

Toimetuse telefon: 55634449

Toimetuse e-post: toimetus@vaimupuu.ee

Vaimupuu veeb: www.vaimupuu.ee

JANEK TORRIM: unistused täituvad, kui selleks on õige aeg

TEKST: Elin Kütt, Tartu Kaunase Kodu
FOTOD: Elin Kütt

Janek Torrim on 24-aastane noormees, kes viimased 10 kuud on elanud Tartu Kaunase kodus. Hoolimata vaimupuudest, ühe kehapoole nõrkusest ja epilepsiast on Janek väga tubli: kord juba alustatud tööd ei jäta ta kunagi pooleli.

MILLINE OLI SINU LAPSEPÕLV?

Sündisin Järvamaal 24 aastat tagasi. Kasvasin üles koos vanema õe ja vennaga, kes mind väga hoidsid.

Mulle meeldis hirmsasti õues olla, eriti lumes mängida, ja nemad jälgisid, et oleksin soojalt riides.

Mäletan, et mul olid ühed kindad, mis tulid kogu aeg käest ära, ja käed hakkasid külmetama. Seepeale õmbles ema kinnastele paela külge, et need käes püsiksid.

Mul oli lapsepõlves palju sõpru, kellega õues mängida ja marti jooksmas käia.

Ka toas oli palju tegemist. Mängisime õe ja vennaga täringumänge, lisaks oli mul terve seksioonkapitälis mänguasju – autosid, mänguloomi ja palju klotse. Tähtedega klotsidest ehitasin pidevalt maju.

Ema mängis akordionil lastelaule ja mulle meeldis neid kuulata. Mul oli väga hea lapsepõlv. Eriti hästi mäletan talvesid. Suviti olin Haapsalus sanatooriumis.

KUIDAS MÖÖDUS SINU KOOLIAEG?

Lasteaias ma ei käinud, olin kodune laps. Seejärel läksin Haapsalu Sanatoorsesse Internaatkooli, kus õppisin lugema. Teiste lastega koos ei saanud ma seal hästi hakkama.

Nii olin pikka aega kodus, kuni läksin Türi Toimetulekukooli. Seal meeldis mulle kõige rohkem käsitöö, näiteks gvaššidega maalimine, lõikamine ja meisterdamine. Koos sõbra Marekiga õppisin puutööd – tegime pannilabidaid, ilusaid karpe ja küünlajalgu. Meie käsitööd olid tihti ka näitustel väljas.

Janek Torrim

Lugemine ja arvutamine olid minu jaoks rasked. Sõnade kokku lugemine võttis mul palju rohkem aega kui teistel. Numbrid õppisin küll kergesti ära, aga arvutamisel kasutasin joonlaua abi, kuna sellel olid numbrid peal. Kui oli vaja liita, siis lugesin numbrile nii palju juurde, kui vaja oli. Mõnikord arvutasin ka sõrmede abil.

Mulle meeldis, et Türi koolis sai igal neljapäeval ujumas käia. Pidime ujumise ja toidu eest maksma, aga see õpetas raha väärtust tundma, ja nüüd olen kokkuhoidlikum kui teised.

Vahel tegime pättust ka. Käisime tüdrukute juures juttu rääkimas, kuigi teadsime, et seal ei tohi öhtul hilja käia. Tüdrukud elasid poistest korrus kõrgemal. Koos sõpradega hiilisime vaikselt nende juurde, aga mõnikord jäime ikkagi vahele.

Ämmuste Koolis edasi õppides sain selgeks söögitegemise ja arendasin käsitööoskusi. Minu meisterdatud puukorv pandi näitusele ja minu klaasitöö osteti kingituseks ühele õpetajale.

Ämmuste Kooli õpetaja Elle aitas mind hiljem ka Aastangu Kutserehabilitatsiooni Keskusesse.

Õppisin koduteeninduse eriala. Nüüd oskan veel paremini süüa teha, koristada ja õues hooldustöid teha.

Astangul tundus kõik algul väga võõras. Ma harjusin ruttu, sest töötajad on siin kõik väga toredad. Ka teised noored võtsid mind kiiresti omaks ja leidsin palju sõpru. Käisime mõnikord koos kinos.

Mind usaldati ja see õpetas mulle kohusetunnet. Õppisin aega planeerima ja poes käima. Mulle meeldis tegutseda. Võtsin osa võimalikult paljudest ringidest: näiteringist, lauluringist, hokiringist... Isegi võistlustel käisin!

KUIDAS SINU HAIGUS ALGAS?

Vaimupuue on mul kaasasündinud. Emal oli raske sünnitus ja mina pidin pärast seda pikalt haiglas olema. Ka ühe kehapoole halvatus on sünnitrauma tulemus.

Alguses ema kartis, et ma ei õpigi kõndima, aga nii see ei läinud. Hakkasin kõndima natuke hiljem kui teised.

Ema õpetas mind hästi palju. Siis sain väikese rulaatori, millega iseseisvalt liikuda. Pidin tegema hästi palju harjutusi - liikuma nii toas kui õues. Minu jalalihased said tugevamaks, lõpuks ei olnudki mul rulaatori abi enam vaja.

Kui sain 15-aastaseks, lasid vanemad arstidel uurida, miks mul on tihti väikesed värinad ühel kehapoolel, ja sellised väsimushood, et kaotan tasakaalu. Selgus, et mul oli lapsepõlvest saadik olnud epilepsia.

Kui arstid haiguse avastasid, sain ravimeid. Pärast seda on hoogusid olnud palju vähem. Lapsena olin mõnikord terve päeva väsinud, sest üks kehapool võdises. Pärast hoogusid on mul suured peavalud ja ma pean natuke puhkama.

Lapsena ei tohtinud ma hoogude pärast külma saada, nüüd jälgin kohvijoomist, sest kofeiin ei ole mulle hea. Samuti tuleb kogu aeg mees pidada, et pean pidevalt rohtusid võtma. Haiguse tõttu ei tee ma suitsu, ega joo alkoholi. Ema ütles, et need pole mulle head.

Astangul ei teadnud teised mu haigusest midagi. Ükskord tabas mind koolis haigushoog, kõik ehmusid väga. Mind pandi pikali. Pärast sõbrad küsisid mu käest haiguse kohta. Õnneks ei hakanud nad mind pelgama - meie suhted ei muutunud.

Kaunase Kodus saavad töötajad aru, kui mul hoog on, ja siis nad aitavad mind.

KUIDAS SATTUSID TARTU KAUNASE KODUSSE?

Viimase Astangu kooliaasta lõpul pidin praktikale minema. Sotsiaaltöötaja Karin tutvustas mulle Kaunase Kodu, kõigepealt internetis, seejärel käisime ka kohapeal. Mõtlesin järgi vaid ühe päeva. Kohe pärast Astan-

gu kooli lõpupidu sõitsingi Tartusse.

Kaunase Kodu lähedale sain ka praktikakoha Pääsupesa Lasteaeda. Mul on kahju, et ma sinna päriselt tööle ei saanud.

Mulle meeldib siin väga. Üksinda tavalises korteris oleks mul kindlasti raskem, kuid ka siin tuleb iseseisvalt toimetada. Mul on siin päris palju kohustusi, aga ma olen väga tubli ja teen kõik ära.

Hindan kõrgelt puhtust ning seepärast meeldib mulle, et siin on igal laupäeval suurem koristamine. Õhtuti ja hommikuti saab osa võtta ringide tööst. Mulle meeldivad lauluring ja käsitööring.

Hommikustesse ringidesse ma ei jõua, kuna käin tööl. Tugisik Elin leidis mulle töö ühe korteriühistu juures. Seal koristan maja ümbrust, suvel niidan muru ja talvel viskan kivipuru, kui teed on jääs.

Suvel oli küll natuke raske, aga majarahvas on minuga rahul: nad tulevad rääkima, kiidavad mind, ja ütlevad

Janek poseerib jõulukuuse juures

häid sõnu, isegi õunu on toodud. Üks mees näitas, kuidas on parem lehepuhuriga töötada.

Üks kõrvalmaja mees pakkus mulle nädalavahetusteks lisatööd. Nüüd hakkab juba kahel kohal töötama. Palga eest olen ostnud endale talvesaapad ja riideid.

Sügisel ostsin endale tegevusjuhendaja Liisi abiga jalgratta. Käisime koos rattapoes ja valisime ratta välja. Hiljem panime porilauad ja tuled paika, ostime kiivri, rattaluku, joogipudeli ja kella ka juurde.

KAS OLED KAUNASE KODUGA RAHUL?

Olen siinse eluga väga rahul, eriti meeldivad mulle töötajad. Ma olen aru saanud, et kui ise hea oled, siis on nemad sinuga ka head.

Minu tugiisik Elin meeldis mulle kohe, sest ta lõhnab nii hästi, tal on alati erinevad soengud. Mulle meeldib, et ta enda eest hoolitseb.

Elin pühendab väga palju aega minuga vestlemisele. Ta tunneb alati huvi, kuidas mul tööl läinud on, annab mulle söögi raha, aitab suurematel ostudel.

Ka teiste elanikega saan suurepäraselt läbi. Oleme nagu suur ühine pere: koos teeme süüa, koos koristame, koos vaatame televiisorit. Kaunase Kodu sünnipäeva pidasime samuti üheskoos.

Esinesin laulu ja tantsuga - olin Üllar Jörberg. Kolm tüdrukut olid mu taustatantsijad. Lauluringis valmistasime

esinemised ette. Tegevusjuhendaja Elina õpetas mulle liigutusi, ta aitas leida ka esinemisriided ja vuntsid.

Tundus, et külalistele meeldis, sest nad olid rõõmsad ja naersid. Kui hiljem emale selle peo fotosid näitasin, ütles ka tema, et olen tubli poiss.

Kaunase Kodu jõulupeol olen sellel aastal esimest korda. Meil on juba kuusk paigas ja küünlad ka. See teeb kodu hästi rõõmsaks.

Oma toas panin lumehelbed akendele ja riputasin seinale jõulupildid. Nii tulebki jõulutunne, kui midagi oled ise teinud.

MILLEST SA UNISTAD?

Unistan hästi paljudest asjadest. Näiteks, et elan kord koos oma tüdrukuga. Unistan, et meil on pisikesed lapsed. Reisida tahaksin ka, näiteks Hiinasse.

Võib-olla teised inimesed mitte, aga mina pöördun vahel ka taeva poole. Usun, et mu unistused lähevad kord täide. Natuke läheb lihtsalt aega. Näiteks unistasin tööst ja ajapikku sain selle. Tuleb vaid eesmärgi nimel kõik asjad lõpule viia.

Janek oma toas

Margit Härma

MARGIT HÄRMA aitab puudega inimesi puhtalt missioonitundest

TEKST: Janek Muru, Vaimupuu peatoimetaja
FOTO: erakogu

Margit Härma on tuntud ettevõtja. Ta on maitsva ja tervisliku toiduvalikuga kohviku MAMO omanik. Margit on tuntud kui avatud ja sotsiaalse mõtlemisega naine. Kohvik MAMO personali hulgas on väga erinevad taustaga töötajad, sealhulgas osalise töövõimega ja puuetega inimesed. Vaimupuu palus Margitil jagada oma kogemusi ning mõtteid.

KUIDAS SUURENDADA PUUETEGA INIMESTE TÖÖHÕIVET?

Kuna ma ei tööta sotsiaalfääris, siis ei tea ma ka kolme võlusõna, kuidas suurendada puuetega inimeste tööhõivet.

Küll aga tean, mida võib teha riik selleks, et ettevõtjatel oleks rohkem motivatsiooni, et vaimupuudega inimesi palgata.

Kuna ettevõtjatel on nii ühiskonna kui ka oma klientide eest väga suur vastutus, siis on neist väga vähestel võimalik süveneda ja õpetada isenennast septsialistik, kuidas puuetega inimestega tööolukorras suhelda.

Tallinna tugikeskus Juks on meid selles väga palju aidanud. Samasugust tuge ja toetust vajaks aga iga ettevõtja, kes plaanib võtta enda juurde tööle vaimupuudega inimesi.

Puudega inimese palkamine ei tohiks olla ettevõtjale kulukam või keerulisem mõne teise inimese palkamisest. See ei ole ärilises mõttes mõistlik.

Alati on muidugi olemas neid firmajuhte, kes palkavad puudega inimesi puhtalt missioonitundest, või kellel on endal puudega lähedane. Need tööandjad on aga praeguseks juba suure tõenäosusega endale puudega inimesed tööle võtnud.

On hea, kui neid ettevõtjaid, kes on puudega inimesi palganud, tuuakse eeskujuks. Tunnustamine on alati abiks.

MILLISED ON PRAEGUSED VÕIMALUSED VAIMUPUUEDEGA INIMESEL TÖÖD SAADA?

Minul sellist ülevaadet ei ole. Küll aga töötab meie ettevõttes üks vaimupuudega inimene, kes on väga tubli nõudepesija.

PUUETEGA INIMESED VAJAVAD PAINDLIKKU TÖÖAEGA. KAS TÖÖANDJAD ON NENDE PALKAMISEKS VALMIS?

Osades ettevõtetes on see kindlasti probleemiks, kuid mõnes ettevõttes võib tulla lausa kasuks, kui töövõtja ja tööandja vajadused omavahel sobivad.

On väga palju ka täiesti tavalisi töötajaid, kellel on sarnane vajadus paindlike graafikute järele, näiteks õppimisel või perekondlikel põhjustel.

Tööandjad on sellega juba pikemat aega kokku puutunud.

MILLISED ON TEIE KOGEMUSED ERIVAJADUSTEGA TÖÖTAJATEGA?

Siin ei saa teha üldistusi.

Iga inimene, olgu ta puudega või ilma, on indiviid, kellel on oma iseloom, oma plussid ja miinused.

Meie oleme oma Marisega väga rahul. Ta on tubli, hoolitsev ja heatujuline.

MILLINE ON TEIE NÄGEMUS ERIVAJADUSTEGA INIMESTE TOIMETULEKU VÕIMALUSTEST EESTIS?

Olen riivamisi teadlik puuetega inimeste olukorrast Eestis läbi isikliku perekondliku sideme.

Leian, et puuetega inimeste toimetulek sõltub hetkel liiga palju lähedastest. Nende saatus, kellel hoolitseda suutvaid lähedasi ei ole, võib olla väga kurb. Aga ka siin ei saa teha üldistusi.

Igal juhul arenevad asjad paremuse poole. Kindlasti on veel palju tööd teha. Kaasa saavad aidata ka puudega inimesed ise. Nimelt võiksid nad julgemini meie hulka tulla, et arendada teiste inimeste sotsiaalset närvi, nende oskust märgata ja mõista.

Vahel me võib-olla ei panegi tähele, kui mõne invatualeti ette on tekkinud takistav mööbliese või kaldtee ei ole korralikult lumest-jääst puhastatud. On väga oluline, et keegi sellele pidevalt tähelepanu pööraks.

KUI PALJU OLETE VABATAHTLIKU TÖÖGA ISIKLIKULT SEOTUD OLNUD?

Olen ise algatanud mitmeid projekte. Olen olnud seotud näiteks tänavalaste turvakoduga. Olen ka MTÜ Olde Hansa Keskaja Kooli asutaja.

Kõige toredam kogemus oli mul vabatahtlikuna töötades projektis "Igaie söögikohale oma laps". Selle käigus otsisin erinevatele tublidele, aga igapäevaselt nigela toidulauaga lastele võimalust süüa mõnes restoranis iga päev üks korralik kõhutäis.

Kuigi sellest kogemusest on möödas juba kuus aastast, suhtlen ma siiani ühe noormehega, kellele söögikoha leidsin.

Emotsioonid selliste projektidega tegelemisel on alati väga positiivsed.

MIS VÕIKS VEEL TÖÖANDJAJD MOTIVEERIDA?

Praegu kehtiv sotsiaalmaksusoodustus on oluline, aga soodustus ei peaks olema ainult miinimumpalga ulatuses – nii soodustaksime karjääris edenemist.

Kindlasti on oluline töökohtade kohandamine. Meil ei ole tööl liikumispuudega inimest, seega ei ole kogemust, millised väljakutsed siis oleksid.

Ka pehmemaid meetmeid tuleb kasutada: korraldada kampaaniaid, mitmesuguseid üritusi. Mina olen turundusnimene ja näen siin mitmeid võimalusi, kuidas tööandjat, kes võtab puudega inimese tööle, tunnustada. Hea eeskujuga teeb palju ära.

Eeskugu võimaldab teema nähtavaks teha. Vähesed inimesed mõtleavad selle peale. Näiteks kampaania „Tööta-me koos“ tunnusmärgi saamine peaks olema võimalikult bürokraatiavaba. Tunnusmärk on mõeldud esile tooma tööandjaid, kes annavad tööd puuetega inimestele.

Ka tööandjad võivad oma kogemusi jagada, teen seda isegi meeleldi. Ettevõtja ei ole sotsiaaltöötaja. Seetõttu tuleks toetuste, ka näiteks tugisiku taotlemine, teha konkreetsemaks ja selgemaks.

Promootorid ei ole tavaliselt tugevad bürokraatias. Väiksemates ettevõtetes ei ole assistente, kes taotlusi juhtumikorraldajatele saadaks, kuni taotlus aktsepteeritakse.

Abi peab olema kiire, tõhus ja tulemuslik, et erivajadusega töötaja ei kaotaks lootust ning tööandja ei lööks käega

MILLISED ON TEIE JÕULUSOOVID VAIMUPUU LUGEJATELE?

Rahu, rõõmu ja julgust!

KANi juhataja Iren Fredriksen

KORRAS NAGU NORRAS

TEKST JA FOTOD: Margus Enno, Vaimupuu toimetaja

Detsembri alguses avanes mul Norrat külastades võimalus näha üht kohalikku vaimupuudega inimeste päevakeskust. Jutt on pealinna Oslo Gardermoeni lennujaama lähedal asuva Nannestadi kommuuni päevakeskusest, ametliku nimega *Kompetanse og Arbeidssenter Nannestad* ehk KAN. Seal võtab mind vastu keskuse juhataja Iren Fredriksen.

Selgub, et keskusel on 18 klienti, kellega tegeleb 7 töötajat. Toetatud elamisega kliente ei ole, küll aga on paljudel klientidel omad elamispinnad, mis on eraldatud kommuuni poolt, ja mille ülalpidamist see ka toetab.

KAN on pigem väike keskus. Norras aga on päris palju ka selliseid naaberkommuune, kes on käed löönud, ühise päevakeskuse asutanud, ja kus on isegi 50 klienti. Vaimupuudega inimeste päevakeskusi peavadki ülal kommuunid. Riigilt saadakse raha ainult seoses raskeimate klientidega.

Kohapeal teevad kliendid mitmesuguseid töid. Nii näiteks on kogu Norras populaarne kudumine – seda teevad ka KANi kliendid. Valmivad sussid ja istumisalused. Ühe istumisaluse sain kingituseks kaasa. Selle võttis mu kass kohe enda valdusesse.

Pesuköögis pestakse oma pesu, aga osutatakse ka pesemisteenust kohalikele firmadele, kes oma töötajate tööriivaid pesta tahavad.

Toodetakse küttepuid. Norras nimelt on väga levinud küttepudega kütmine, kuna see on odavam. KANi kliendid tegelevadki küttepude pakendamisega. Juurde müüakse süütepabereid: selliseid paberirulle, mis on õli ja vaha segus immutatud, et süütamine kergemini läheks. Ka see pidi minev kaup olema.

Veel teevad KANi kliendid postiljonitööd, kandes laiali kommuunisest posti. Kui vaja, siis pestakse oma autopesulas ka auto puhtaks.

Töö eest on ette nähtud sümboolne, nn julgustustasu. Muidu saavad KANi kliendid sotsiaalkindlustustoetusi.

Aga ega elu ju ainult töö ole. Muidugi korraldab KAN oma klientidele ka mitmesuguseid üritusi. Näitks on kogu Norras levinud tavaks korraldada jõuluüritus, kus saab palju süüa, juua, laulda ja tantsida. Käiakse veel ekskursioonidel, külastatakse naaberkommuune, toimuvad piknikud. Matkamine Norra imeilusas looduses turgutab peale vaimu ja hinge ka keha.

Mind huvitab aga tööteema rohkem ja nii uuringi Ireni käest, et kas mõni nende klientidest ka mõnes firmas ametlikult tööl on. Selgub, et mõni tööpoolest on. Enamasti käib nende töölesaamine ikka nii, nagu väikestes kohtades: kuna kõik tunnevad kõiki, siis püütakse asjad korda ajada isiklike kontaktide kaudu.

Norras tegeleb muu hulgas puudega inimeste tööhõivega NAV ehk Norra Töö- ja Sotsiaalkaitseamet, mis on mõneti võrreldav meie Töötukassaga. Lisaks on valdkonnas väga aktiivne vabaühendus nimega NFU ehk Norra Liit Vaimupuudega Inimeste Hüvanguks. Huvi-tava asjaoluna saan veel teada, et norra keeles ei kasuta-

ta teadlikult väljendit, mis tähendab „(vaimu)puudega“ – et mitte rõhutada seda, et inimesel on midagi puudu. Selle asemel kasutatakse väljendit „utviklingshemmede“, mis tähendab pigem arenguhäireid või takistusi.

Puudega inimeste olukord Norras on Ireni sõnul viimase 15 aasta jooksul paranenud. Riigis on vastu võetud mitu tähtsat seadust, mis kogu valdkonda reguleerivad. Kommuunivalitsustes on eraldi rahva poolt valitud komisjon, mis jälgib hoolega, kas neid seadusi ka täidetakse. Nii on loodud palju võimalusi, nagu ka näiteks juurdepääsuteid ratastooliga liiklejatele. Sellegipoolest ütleb Iren, et ikka on veel pikk tee käia.

Näen ka mõnda klienti. Käes on just lõunasöögi aeg. Keskusel on oma söökla, kus kokatädi rolli on enda peale võtnud üks keskuse klientidest. Tema kohta kuulen ainult ülivõrdes kiidusõnu. Ka teised näivad küll norrakatele iseloomulikult rahulikud ja tagasihoidlikud, aga sellegipoolest rõõmsameelsed. Ilmselt neile meeldib oma keskses.

Iren on töötanud KANis selle asutamisest peale, seega juba 15 aastat. Küsin lõpetuseks, mis talle endale töö juures kõige rohkem meeldib. Vastuseks kostab naine muheledes, et neil on väga hea tööatmosfäär. Vaimupuudega inimesed annavad nii palju tagasi. See tähelepanek peaks kogu Vaimupuu rahvale enam kui arusaadav olema.

Valik KANi klientide kätetööst

Kokatädi köögis lõunasöögiks valmistumas

KANi kliendid

Õppe- ja klassituba

Vaimupuu lemmik! Valss - Pille Aug ja Veiko Siniroht. Rumba - Kahro Ader ja Sirje Lubja

RAPLASKEERUTASID JALGA TANSUTÄHED

7. novembril toimus Rapla Kultuurikeskuses juba kuendat korda Vahtra tugikeskuse korraldatav konkurss "Vahtra Tantsud Tähtedega". Paljude osalejate, žürii, pealtvaatajate, ansambli ja fotograafide kõrval tundis osalemisrõõmu ja valis oma lemmiku ka Vaimupuu.

TEKST: Margus Enno, Vaimupuu toimetaja
FOTOD: Mikk Ilumaa

Võistlevaid paare oli 24. Nende hulgas olid esimest korda ka väliskülalised: neli paari Viljandimaa Singelist. Võistluse põhimõte oli telesaatele sarnane: iga võistleja oli paaris kohaliku „prominendiga“, kelle hulgas oli ettevõtjaid, vallaametnikke, isegi üks mõisahärra.

Tantsudeks, milles võisteldi, olid rumba ja valss. Ürituse juurde käisid muidugi ilusad kostüümid.

Vaimupuule üllatuseks oli nii mõnigi paar välja töötanud päris keerulise ja šouliku kava.

Nii näiteks ei piirdutud rumba puhul ainult ruutsammuga, vaid julgeti ka päris võistlustantsudest tuttavaid figureid esitada.

Ka valsis oli tore näha, kuidas mõni paar oli selgeks õpinud Viini valsile iseloomuliku kehahoiaku ja raami, et ka tants vastavalt hoogne ja voolav välja tuleks.

Žürii valis rumbas parimaks Ele Janno, kelle partneriks oli Tanel Lagus. Valsis pidas žürii kõige paremaks Ivi

Rüütalu, kes tantsis koos Avo Amburiga.

Vaimupuul paluti välja valida oma lemmik. Rumbas otsustasime tunnustada Kahro Aderit, kelle partneriks oli Sirje Lubja. Paar ilmselgelt nautis tantsu ja oli ära õppinud ka kogenud tantsijate põhimõtte, et muusika ei sega.

Valsis andsime aukirja Pille Augile, kelle partneriks oli Veiko Siniroht. Nende tantsus oli ilusat hoogsust, voolavust ning hoiakut – sellist, nagu valsis ikka ilus vaadata on.

On võrratult tore on näha, kuidas inimesed läbi tantsu arenevad. Ja seepärast jääme põnevusega ootama järgmist aastat, mil toimuvad juba uued „Vahtra Tantsud Tähtedega“.

Renee Kuum - Pille

Ele Janno - Tanel

Ingrid Buht - Riho Pohla

Tantsijate rõõmsad näod räägivad iseenda

Peakorraldajad Hely Kuus ja Age Ilumaa

Valssi esitavad MTÜ Viljandimaa Singel esinejad

KOKKUVÕTE

Rapla Kultuurikeskuses toimus tantsuvõistlus "Vahtra Tantsud Tähtedega". 24 paari võistlesid rumba ja valsi tantsimises. Vaimupuu meelest tantsisid rumbat kõige paremini Kahro Ader ja Sirje Lubja. Meile meeldis kõige enam valss, mida esitasid Pille Aug ja Veiko Siniroht.

Hiiumaa Vikerkaar

EHE RÕÕM PÜÜ- TI TANTSUVIDEOS KAADRISSSE

TEKST: Juta Ülemaantee, Hiiumaa
FOTOD: Janek Muru, Vaimupuu peatoimetaja

Kõrgessaare Puuetega Noorte Klubi Vikerkaar liikmete aasta on möödunud väga kiirelt ning huvitavalt. Sai reisinud nii Eestis kui Lätis, korraldatud erivajadustega inimeste X õppelaager, osaletud fotonäitusel "Rõõm" ning "Happy" video filmimisel.

Soovime tänada Vaimupuu töökas kollektiivi, kes on andnud meile võimaluse oma aastat veelgi huvitavamaks ja teguderohkemaks muuta. MTÜ Vikerkaar soovib tänada kõiki sõpru ja toetajaid selle imetoreda aasta eest, ning loodame, et uus aasta tuleb veelgi põnevam.

MTÜ Vaimupuu korraldatud fotonäitus oli väljakutseks nii klientidele kui ka juhendajatele. See pakkus paljudele elevust ja soovi pildistada. Meie kliendid võtsid usinalt

fotokonkursist osa. Võime öelda, et neil läks seal päris hästi.

Solarise keskuses avatud näitusel olid üleval Signe Troska, Margus Kuusiku ja Larissa Eelma fotod. Neist viimati nimetatul läks eriti hästi, sest ta sai kuue parema sekka. Larissa foto "Päikeseloojang peos" sai kõige romantilisema foto tiitli.

Tänu Vaimupuule avanes Kõrgessaare Puuetega Noorte Klubi Vikerkaare liikmetel võimalus osaleda Pharrell Williamsi muusikapala "Happy" video filmimisel. See oli uudne kogemus nii meile kui ka filmijatele, aga lõpptulemus oli väga lahe!

Võttepäev oli fantastiline ja ilm meeldivalt päikesepaiseline. Filmitud sai nii palliplatsil kui ka Luidja rannas. Mõned hulljulged olid nõus näitama oma emotsioone ka septembrikuiselt jahedas merevees.

Meil oli rõõm kaasa lüüa selle video filmimisel ja tahame tänada Vaimupuu peatoimetajat Janek Muru ning võttegrupi liikmeid Kadriann ja Sergei Kibust, tänu kellele muutus see päev väga toredaks ja meeleolukaks!

Kohtadele, valmis olla ja läks!

KOKKUVÕTE

Ajakirja Vaimupuu eestvedamisel filmiti Pharrell Williamsi laulule "Happy" tantsuvideo. Video filmimisel osales ligikaudu 70 inimest.

Kui kaamera kohtub kaameraga

Oleme veendunud, et ka kolmas kord ei jää tulemata. Teame juba, et uue aasta fotokonkursi teemaks on sõprus. See on väga innustav. Soovime, et meie sõprus jätkuks ja tugevneks. Soovime, et koostegemised tooksid rõõmu nii teile kui meile.

Teid imetledes ja teie tegevusi tunnustades ei saa märkimata jätta, et oskate suurepäraselt luua piduliku õhkonna, kus kõik on rahul ja rõõmsad saavutatud tulemuste üle.

Väga oluline on saavutusi märgata ja neid tähistada, sest õnne- ja rõõmutunne muudab inimesi veelgi paremaks. Olete suurepärase partner, kellega koos tegutsedes muutume ka meie paremaks ja targemaks, rõõmsamaks ja sõbralikumaks.

MTÜ Viljandimaa Singeli rahvas tänab teid südamest koos oldud aja ja tegevuste eest.

Soovime tervist ja jõudu, rõõmu ja õnne, mõttekaaslast, lahkeid tegevuste toetajaid, häid ideid ja rõõmsat teostust kogu Vaimupuu meeskonnale.

Rahulike jõule ja head uut aastat soovib MTÜ Viljandimaa Singel!

VILJANDI PUUETEGA INIMESTE ÕNNELIK TANTS

TEKST: Linda Luhse, MTÜ Viljandimaa Singel
FOTO: Sergei Lapun

Mõista, mõista, mis see on? Tugev kui tammepuu, rõõmu toov kui jõulupuu, õitsev ja viljakandev kui õunapuu. See on üks tugev organisatsioon rõõmsate inimestega, huvitavate projektidega ning suurepärase tulemustega. See imepuu on Vaimupuu.

On öeldud, et inimestega suhtlemise kõige tähtsam oskus on lasta teistel omal viisil õnnelik olla. See tuleb teil väga hästi välja. Meiegi oleme õnnelikud, et saime kaasa lüüa Vaimupuu algatud projektides.

Väga tore oli osaleda konverentsil, kus saime kogemust jagada. Kahel korral oleme osalenud fotokonkursil, mis lõppesid piduliku näituse avamisega ja kalendri valmimisega. Kaks korda osalesime ka filmivõtetel, mille tulemusena valmisid dokumentaalfilm ja video "Happy".

Vaimupuu video "HAPPY"

Kaver William Pharrelli loost "Happy" on eriline, kuna see on tehtud vaimupuudega inimeste kaasabil. Filmimine toimus 2014. aasta septembris 11 asutuses ligi 70 inimese osalusel. Vaimupuu meeskond tänab kogu südamest kõiki, kes video valmimisele kaasa aitasid. Lõbus video toob südamesse rõõmu, positiivseid emotsioone ja headust!

Rakvere Lille Kodus jäi aega ka romantilisteks võteteks

Vääna-Viti Kodus vahval võttepäeval

Margus Enno rivistab osalejad lõpukaadriteks

Tallinna Pihlaka poisid viimasel võttepäeval

Astangu noored superstaarid

Võttepäev Tori Kodus

VAIMUPUU FOTOKONKURSS EDASTAS RÕÕMU

TEKST: Ingrid, Vahtra tugikeskuse klient
FOTOD: Vaimupuu

4 novembril 2014. aastal toimus fotokonkursi „Rõõm” pidulik lõpetamine Solarise Keskuses Tallinnas.

Vahtrakad läksid sinna rongiga. Tallinnasse jõudes jalgasime läbi sügisese vanalinna.

Jõudsimme kohale varakult ja saime korraldajaid aidata lauakatmisel.

Pidulik osa algas kõnedega. Sõna võtsid Margus Enno, Kerttu Rakke, Helmen Kütt jt. Muusikalise avasõna tuli bändilt Respekt.

Väga muljetavaldav oli külalisesineja Lätist. Esinesid ka Karl-Erik Taukar ja ansambel Laine. Loomulikult saime ka tantsida.

Fotokonkursi parimatest töödest koostati kalender ja fotonäitus.

Osalenud fotodest kuus parimat said premeeritud. Minul oli õnn saada auhind fotoga „Minu prints”.

Suurim ootus oli näha „Happy” video esilinastust, mille valmimise idee ja teostus tuli Vaimupuu meeskonnalt.

Karl-Erik Taukar bändiga

On ikka õnnelikud inimesed!

Muusikakollektiiv Respekt

Eesti Puuetega Inimeste Koja juhatuse esimees
Monika Haukanõmm.

Ansambel Laine elu laine-

Liisi Kurm

Sotsiaalkaitseminister Helmen Kütt
fotonäituse "RÕÕM" avakõnet pidamas.

Maitsvad suupisted olid Soku pubilt

Läti tüdruk Diāna Ponaskova laulmas

Tervise- ja tööminister Urmas Kruuse annab Tanel Joostile tänukirja

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA AVALDAS TÄNU

Eesti Puuetega Inimeste Koda tänas ja tunnustas neid aktiivseid inimesi, kes ei ole heitunud elu raskuste ees, ning vaatamata oma tervisemuredele on saanud hakkama oma firma või sotsiaalse ettevõtte asutamisega. Need inimesed loovad töökohti, lisaväärtust ning annavad olulise panuse Eesti ühiskonna arendamisse.

TEKS: Eesti Puuetega Inimeste Koda
FOTO: Hendrik Vahter

Selliste inimeste entusiasm ja läbilöögivõime on eeskujuks paljudele. Sageli on ettevõtetes, mille loojad on ise kokku puutunud kroonilise haiguse või puudega, loodud head tingimused kõigile töötajatele. Arvestatakse vajadust paindliku tööaja ning kohandatud töökoha järel.

Sellised inimesed on eestvedajateks sotsiaalselt targa ühiskonna kujunemisel.

Kõiki laureaate tunnustatakse Roman Tavasti poolt loodud ainulaadse hõbedast rinnamärgiga, mis sümboliseerib kokkuhoidmist ning koos tegutsemise vajadust

eesmärkide saavutamisel.

Lisaks anti laureaatidele Maarja Küla poolt ülepanni koogi küpsetamiseks mõeldud tammepuidust labidas. Edastati ka soojad soovid ja hea pannkoogi retsept.

LAUREAADID 2014

OÜ EQUA - TANEL JOOST

Tanel Joost on Eesti ühe suurima meditsiinitehnikat ja invatooteid valmistava ettevõtte OÜ EQUA üks loojaid ja juhataja.

Ta lõi firma koos venna Jannoga 1995. aastal. Firma toodangust läheb üle 80% ekspordiks Saksamaale, Soome, Rootsi ja Norrassa. Järgmisel aastal võib ühing oma kahekümnendat juubelit tähistada.

Tööd on tehtud südamega, muidu poleks õnnestunud firmat nii suureks arendada. Ka majandusliku madalseisu ajal ei kärbitud ühegi töötaja palka, ega koondatud kedagi. Firmast lahkujaid on harva, suur osa personalist on töötanud koos palju aastaid.

EESTI PIMEMASSÖÖRIDE ÜHING - JANNE JERVA

Janne Jerva on EPMÜ asutajaliige, kauaaegne juhatuselise liige ja nägemispuudega massööride sotsiaalse ettevõtluse arendaja.

Janne loodud ühing korraldab nägemispuudega inimestele massaažikoolitusi ning pakub võimalust töötada kaitstud töökeskuses. Ühendusse kuulub 86 pimemassööri üle Eesti.

Janne Jerva on tegutsenud ühingu koolitus- ja massaažikeskuse juhatajana alates 2003. aastast. Tema poolt korraldatud massaaži algkursustel on omandanud massööri elukutse üle 60 nägemispuudega inimese.

Eesti Pimemassööride Ühingu toetatud töökeskuses töötab käesoleval ajal 18 pimemassööri.

EESTVAEGKUULJATE LIIT - KÜLLIKE BODE

Kuulmispuudega inimeste seast on aktiivne nominent Külliki Bode, kes on MTÜ THINK EESTI asutamisega loonud 5 töökohta, kus luuakse lisaväärtust ning antakse oluline panus Eesti ühiskonna arendamisse.

Ettevõtte loodi puuetega inimeste töö ja koolituskuseks.

Autasustati ka teisi peale artiklis nimetatute

Külliki Bode Eest Vaegkuuljate

Janne Jerva Eesti Pimemassööride Ühingust

Pealtvaatajad

KOKKUVÕTE

Eesti Puuetega Inimeste Koda tänas ettevõtjaid, kes loovad töökohti puuetega inimestele. Tänaati Tanel Joosti, Janne Jervat ja Külliki Bodet. Neile kingiti rinnamärgid ja Maarja küla elanike tehtud pannilabidad.

PRESIDENDI TERVITUS VAIMU- PUU LUGEJATELE

TEKST: President Toomas Hendrik Ilves

Jõulud on tavapärasest rohkem hoolimise aeg, kui keegi ei peaks end üksiku ja hüljatuna tundma. Kui teame kedagi, kes tõesti päris üksi on jäänud, siis märgakem teda, ja olgem talle toeks.

Me saame sageli aidata oma lähedasi, sõpru, kaastelisi. Väikegi abi võib olla abivajajale väga oluline ning tihti piisab ju vaid heast sõnast, toetavast ölast.

Õppigem üksteisele rohkem ütlema: sa oled tubli, saad hästi hakkama, aitäh.

Mõelgem jõulude ajal kõigile neile, kes annavad meile tuge ja soovime kõigile head.

Rahulikku jõuluaega.

Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves

TÕRVA KODU KLIEN- TIDE TERVITUSED VAIMUPUULE

TEKST: Kadri Lehenurm, AS Hoolekandeteenused

Kõigile Vaimupuu lugejatele tulevad tervitused meie Tõrva Kodust.

Aino soovib kõigile häid jõule ja head uut aastat. Endale soovib Aino aga ristiga ketti, sest ta käib kirikus.

Marko soovib rõõmsat uut aastat! Endale soovib ta jalgpalli ja pulsikella.

Vilja saadab kõigile naeratusi!

Henry lehvitab ja soovib, et ta saaks jõuluks koju vanaema juurde minna.

Hästi tehtud!

17. DETSEMBRIL TOIMUS ASTANGUL ERIVAJADUSEGA INIMESTE KÄSITÖÖ JÕULUMÜÜK

TEKST: Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus
FOTO: erakogu

Kolmapäeval, 17. detsembril said Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskuses (Astangu 27, Tallinn) kokku oma käega ja hingega tehtud toodete austajad. Astangu jõulumüügile tasus tulla kõigil, kes otsisid poekaubast erilisemat ja sotsiaalse väärtusega

kingitust – iga ost toetas erivajadustega inimesi.

Müügivalikus olid puidust tooted, keraamika, klaasimaal, õmmeldud ja vilditud esemed ning palju muud põnevat.

Lisaks Astangu õppijate ja töötoa töötajate toodangule sai jõulumüügilt osta ka partnerasutustes (nt Merimetsa Tugikeskuses ja MTÜ Pimedate Töökeskuses Hariner) valminud käsitööd.

Ürituse algatajaks oli Astangu käsitöö kaitstud töötuba, mis julgustab endaga liituma kõiki hetkel kodus olevaid, kuid tööd leida soovivaid erivajadusega käsitööhuvilisi.

Lisainfot saab telefonil 687 7238 või aadressil koidu.moor@astangu.ee.

PEHME PIPARKOOKIDEST KOOK

PÕHI

0,5 KG PIPARKOOGITAIGNAT

200 G POHLAMOOSI

KREEM

200 G HAPUKOORT

50 G SUHKRUT

GLASUUR

200G TOORJUUSTU

50 G VÕID

100 G TUHKSUHKRUT

2,5 DL SUHKRUT

2 X 500 G HAPUKOORT

VANILJESUHKRUT

Piparkoogitaigen rullida kaheks võrdseks paksemaks kettaks. Küpsetada ahjus 200 kraadi juures 10 minutit, jahutada. Kreemi valmistamiseks segada hapukoort, pohlamoot ja suhkur omavahel. Kreem mää-

1.

2.

3.

rida piparkoogi kettale, asetada teine ketas peale. Glasuuri saamiseks segatakse glasuuri komponendid toasooja (pehme) võiga. Glasuur määratakse kookile. Kaunistamiseks soovitame kasutada pohlasid ja pähkleid. Kooki võib lasta külmikus üle öö seista enne söömist.

VERIVORSTI- PIRUKAD

TEKST: Kristel Kriis
FOTOD: Vaimupuu

PÕHI

0,5 KG LEHTTAIGNAT

1 PAKK PEENEMAID VERIVORSTE

Lehttaigen lõigata umbes ühesentimeetristeks ribadeks. Keerake taigen verivorstide ümber. Küpsetage pirukaid ahjus umbes 10 minutit, kuni need on kuldpruunid.

Serveerige kuumalt!

Ilusaid jõulupühi!

1.

2.

3.

4.

WASA sünnipäeva pakkumine!

Ravipakett

3 ööpäeva (kokku 6 raviprotseduuri)
5 ööpäeva (kokku 12 raviprotseduuri + arsti konsultatsioon)
7 ööpäeva (kokku 18 raviprotseduuri + arsti konsultatsioon ja
lisaks 3 tunnipilet E-N Tervise spa- ja saunakeskusesse või
Tervise Paradiisi veeparki)

Hind: 37€ /inimene/ päev
kehtib 01.12.2014 - 28.03.2015
täpsemalt telefonil (+372) 50 44750
Eha 2, Pärnu linn 80010

info@wasa.ee, www.wasa.ee

NB! Broneerimisel märksõna "Vaimupuu"

Pakett sisaldab:

Majutus ühele inimesele kahekoalises toas

Täispansion buffet lauas (algab saabumispäeval õhtusöögiga ja lõpeb lahkumispäeval hommikusöögiga)

Arsti konsultatsioon (üks kord) ja ravikava koostamine (sisaldub al. 5 ööpäevast)

Kolm erinevat raviprotseduuri ravipäevadel järgmisest valikust:

- Käsimassaaž 25 min;
- Parafiin-osokeriitravi(soe mäevaha mähis) 15 min;
 - Erinevad ürdi- või pärlivannid 10-15 min;
- Massaaživann 10-15 min;
- Soolakamber 40 min;
- Lokaalne külmaravi 15 min;
- Käteparafiin 15min;
- Inhalatsioonravi;
- Liikumisravi või hommikuvõimlemine rühmas;
- Individuaalne võimlemine;
- Valgusravi;

Tasuta parkimine hotelli ees, Tasuta WiFi internet

Rõõmutoovaks kingituseks on alati Wasa kinkekaart!

Kaardi saate valida endale meelepärases summas.

Kinkekaart kehtib kuus kuud ning on kasutatav kõikide Wasa teenuste ostmiseks!